

Eesti Puuetega Inimeste Koja üldkoosoleku 2/2013 protokoll

Aeg: 23. august 2013

Toimumiskoht: Varemurru Puhkekeskus, Pärnumaa

Algus: 9.30

Lõpp: 13.10

Osalejate nimekiri lisatud protokollile (lisa 1).

Üldkoosoleku juhataja kinnitamine.

Ettepanek kinnitada üldkoosoleku juhatajaks Monika Haukanõmm. Vastuhääli ei ole.

OTSUS: kinnitatud üldkoosoleku juhatajaks Monika Haukanõmm.

Üldkoosoleku protokollija kinnitamine.

Ettepanek kinnitada protokollijaks Helen Kask. Helen Vastuhääli ei ole.

OTSUS: Helen Kask kinnitatud üldkoosoleku protokollijaks.

Päevakorrapunkt nr 1. Üldkoosoleku päevakava kinnitamine.

1. Töövõimereformi temaatika arutelu planeeritavad muudatused seoses töövõimehindamisega, kitsaskohad - Marit Liik, Mari Kreizberg, Sotsiaalministeerium.
2. EPEÜ kavandatavas piketis osalemise arutelu - Monika Haukanõmm, Tauno Asuja
3. Vabaihenduste tulevikurahastuse raport - Monika Haukanõmm
4. Muud küsimused, tagasiside

Ettepanek kinnitada päevakord.

OTSUS: Kinnitada üldkoosoleku päevakord.

Päevakorrapunkt nr 2. Töövõimereformi temaatika arutelu

Marit Liik (edaspidi ML) Sotsiaalministeeriumist tutvustab töövõimehindamismetoodika suunda, ajakava ning annab ülevaate töövõimereformi (edaspidi TVK) arengutest. ML teavitab, et 6. juunil 2013 kiitis Vabariigi Valituse kabineti otsusega heaks töövõimetoetamise reformi põhimõtted. Algselt oli seaduse eelnõu planeeritud esitada valitusele istungile III kvartalis, nüüd on see nihkunud IV kvartalis. ML selgitab, miks on asjad veninud - läbivalt on toimunud seaduseelnõu täiendamine ja täpsustamine, kohtumised partneritega, sh Sotsiaalkindlustusameti, Töötukassaga, põhimõtteid on arutlusel olnud TVK juhtrühmas. Samuti on teistele ministeeriumitele edastatud rakendussätted ja erinevad seadused/määrused,

mida tuleb seoses töövõimetoetusereformiga muuta. ML sõnul on prioriteetseks tegevuseks rehabilitatsiooni ja abivahendite haakumine reformiga. ML rõhutab, et kõige enam tekitab küsimusi kaitstud ja toetatud töö küsimused, samuti tööandjate motiveerimine – sellealased kohtumised on toimumas. ML tutvustab ka töövõime hindamisemethodika hanke tulemusi. Hanke esitamise tähtajaks oli 12. augusti, laekus kaks pakkumust ning hetkel on leping võitjaga koostamisel. ML toob välja, et töövõime hindamisemethodika peab valmis olema 1. detsember 2013, esialgseid põhimõtteid tutvustatakse 30. septembriks 2013.

ML annab ülevaate töövõimetoetuste osas. Mari Kreitzberg (edaspidi MK) selgitab, et töövõimetoetust on planeeritud maksta kahes suuruses: 320 eurot töövõime puudumisel, 160 eurot osalise töövõime korral. Töötasu saamisel makstakse toetust täissuuruses kui töötasu jääb kuni 640 euro. Töötasu vahemikus 641 – 960 eurot puhul toetust vähendatakse sammuga 2:1, ehk toetus väheneb poole aeglasemalt võrreldes töötasu kasvuga, piiriks kahekordne töötasu määr. Töötasu saamisel üle 960 eurot töövõimetoetust enam ei maksta. MK selgitab, et kui brutotöötasu jõuab 642 euroni, siis täielikul töövõime puudumisel toetus väheneb 1 euro, osalise puhul samuti 1 euro. Näiteks 642 euro brutopalgaga puhul väheneb toetus 319 euroni.

ML toob välja, et töövõime toetamise süsteem jõustub samm-sammult. 1. juulil 2015 jõustub neile, kellel ei ole varasemalt püsivat töövõimetust määratud ning 1. jaanuarist 2016 korduvtaotlejatele. Reform puudutab ainult tööealisi inimesi, lapsed ja eakad jäävad reformi fookusest välja. Tulevikus makstakse töövõimetuspensioni asemel töövõimetoetust, samas puuetega inimeste sotsiaaltoetuste süsteemi ei muudeta.

Sotsiaalministeeriumi esindajate sõnul ei ole veel TVK seaduseelnõu veel avalik, kuid omavahelise kokkuleppe korral on lubatud eelnõu teksti omavahel arutada seisukohtade kujundamiseks ning parema sisendi andmiseks.

Töö jätkub gruppides üheksa töötamise ning TVK seonduva arutelu teema osas. Ettekande slaidid ja töögruppide kokkuvõtted protokollis lisas (lisa 2).

OTSUS: võtta informatsioon teadmiseks. EPIKoda saadab TVK viimase eelnõu liikmetele tutvumiseks ja arvamuse kujundamiseks.

Päevakorra punkt nr 2 - EPEÜ kavandatavas piketis osalemise arutelu.

Monika Haukanõmm (MH) selgitab, et Eesti Patsientide Esindusühing (edaspidi EPEÜ) pöördus kirjaga vabakonna organisatsioonide poole ideega korraldada sügisel 2013 avalik piketti mis tõstataks ühiskonnas vajalikke teemasid. 17.06 toimus EPIKoja juhatuse koosolek, kuhu kutsuti EPEÜ esindajad Asko Uri ja Pille Ilves, kellel paluti teemat ja ideed tutvustada. MH sõnul soovib EPEÜ juhtida jõuliselt riigi ja avalikkuse tähelepanu olulistele ning sekkumist vajavatele probleemidele sotsiaal- ja tervishoiusüsteemis. Lisaks puuetega inimestega soetud küsimused on üks võimalikest teemadest, millele peaks tähelepanu juhtima – puudetoetused, toetuste indekseerimine jne.

EPIKoja juhatus oli arvamuse, et piketti on eesmärgipärane ainult siis kui on olemas üks konkreetne soov, mitte terve teemapakett. Piketi asemel võiks pigem olla kirjalik pöördumine koos allkirjadega kogemusega. Juhatus asus seisukohale, et ühinemist aktsiooniga tuleb arutleda EPIKoja augustis toimuval üldkoosolekul.

MH selgitab, et 20.06 toimus EPEÜ-s kaasatavate organisatsioonide kohtumine, millel teiste organisatsioonide hulgas osales EPIKoda, Tallinna PIK, Eesti Reumaliit. Ümarlual jäädi seisukohale, et piketi üldine sõnum võiks olla vaesus – vaesus ja vaesuspiiri lähel elavate laste suur arv, puuetega inimeste ebapiisavad toetused ja puudulikud teenused, omastehooldus, vaesuses inimesi mitteväärtustav suhtumine.

MH loetleb EPEÜ poolt väljatoodud nõudmised:

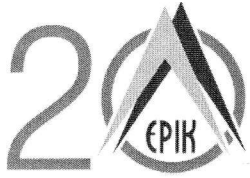
- 1) Vaesuse taastootmise peatamist ning kõigile lastele emotsionaalselt ja materiaalselt turvalise elukeskkonna, tervisliku toitumise, arstiabi kättesaadavuse, huvitegevustes ja hariduse omandamises täisväärtusliku osalemise tagamist.
- 2) Tasuta esmatasandi arstiabi kättesaadavaks tegemist kõigile eestimaalastele.
- 3) Haiguspäevade hüvitamise muutmist selliselt, et inimesed ei käiks enam haigena tööl.
- 4) Puuetega ja erivajadustega lastele kõigi neile ettenähtud tugiteenuste kättesaadavuse tagamist.
- 5) Puuetega ja erivajadusega täiskasvanutele neile ettenähtud teenuste kättesaadavuse tagamist vähemalt minimaalses määratletud mahu. Minimaalse, inimväärses eluks vajalike teenuste mahu eelnevalt täpsustamist koostöös puuetega inimeste esindusorganisatsioonidega.
- 6) Omastehooldaja mõiste seadustamist, omastehooldajatele töötasu, puhkuse ja pensioni kehtestamist ning omastehooldajatele asendushooldaja teenuse kättesaadavuse tagamist.
- 7) Perede ja puuetega inimeste toetuste tegeliku abistava mõju taastamist ehk toetuste suurendamist nende jõustumisest kuni tänaseni toimunud elukalliduse ja palkade tõusu võrra. Edaspidist sotsiaaltoetuste sidumist igaaastaselt elukalliduse ja palkade kasvuga – sarnaselt pensionitega ning riigikogu liikmete töötasudega.
- 8) Sotsiaal- ja tervishoiusüsteemide omavahelist lõimumist tervikuks. Riigi ja kohalike omavalitsuste koostööd ning ühist vastutust elanike põhivajaduste tagamisel ja nende abistamisel.

MH küsib üldkoosoleku arvamust piketi osas.

Liikmed toovad välja, et nõudmistega ei saa minna avalikkuse ette, enne tuleb läbi käia vastavad instantsid ning uurida, mida ühes või teises valdkonnas on tehtud. Auli Lööke (ELIL) toob välja, et mitmed algatused on veel lahtised, seega on pöördumine rutakas.

Üldkoosolekul avaldatakse arvamust, et nii piketil kui ka ühis-pöördumisel puudub fookus ja parandusettepanekud, mistõttu on oht, et pöördumine jääb liialt üldiseks ning ei kanna eesmärki ega kutsu ühiskonnas ellu muutusi.

OTSUS: EPIKoda koos liikmeorganisatsioonidega ei toeta piketti, ega ühismemorandumit.

Päevakorra punkt nr 3 - Vabaihenduste tulevikurahastuse raport

MH tutvustab vabaihenduste rahastamise tulevikuraportit, mille autoriteks on Jane Matt (SA Poliitikauuringute Keskus Praxis ja Anna Laido (Vabaihenduste liit ESML). MH toob välja, et raport on oluline, kuna juhtimine eeldab plaanide olemasolu (lühiajalisi, pikaajalisi); plaanide elluviimist mõjutavad muutused, mis võivad olla ootamatud ja etteaimatavad. Etteaimatavatest saab kasu lõigata, kui teame kuhu ühiskond liigub, mis ees ootab, mis on trendid.

MH selgitab, et rahastamise teema on muutunud oluliseks, kuna vabaihendusi ja kodanikuühiskonda tervikuna hinnatakse globaalselt järjest suurenevaks jõuks. Rahastamisega seonduv on vabaihenduste elujõulisuse seisukohast seejuures määrava tähtsusega. Näiteks sõltumine ühest või kahest allikast sunnib ühendusi oma tegevusi planeerima rahastaja võimalustele vastavalt ning rahastaja äralangemine võib tähendada organisatsiooni sisulise tegevuse lõppu. MH rõhutab, et seetõttu on ühenduste jaoks üheks olulisemaks ülesandeks saavutada rahastamise jätkusuutlikkus.

MH toob välja rahastamise hetkeolukorra ja sellega seonduvad probleemid. Ühenduste rahastamisel kasutatakse erinevaid mõisteid ja põhimõtteid, mis muudab keerukaks rahastajate ja ühenduste koostöö. Puudub selgub erinevate rahastamisliikide – projektitoetus, tegevustoetus, avalike teenuste delegeerimine – osas. Kasutatav rahastamisliik ei toeta seetõttu sageli rahastamise eesmärki. Rahastamine ei ole läbipaistev – nii taotlejatel kui ka avalikkusel puudub sageli selgus, kes ja mis eesmärgil rahastatakse, ebaselged ja mitmeti tõlgendavad on toetuse taotlemise tingimused, puuduvad taotluste hindamise kriteeriumid, mis suurendab ka korrupsiooniohtu. Rahastamisel ei ole tagatud võrdne juurdepääs – sageli puuduvad selged ja objektiivsed rahastamise tingimused, seatud piirangud on sageli põhjendamatud. Rahastamist ei seostata rahastaja strateegiliste eesmärkidega – selgusetu on toetusena antavate avalike vahendite seos avaliku huviga. Rahastamine ei toeta ühenduste võimekuse arengut, mis on põhjustatud „projektipõhisuse“ ja sõltuvuse avaliku sektori toetusest. Rahastamisallikad on orienteeritud pigem juba tugevatele väljakujunenud organisatsioonidele. Ühenduste rahastamise tulemuslikkust ei hinnata – rahastaja ei ole seadnud tulemustele kindlaid sihte, ega hinda saavutatud mõju.

MH selgitab, et kõige olulisemad rahastajad on avalik sektor, mille rahastusliigid on väga erinevad – tegevustoetus, korraldustoetus jne. MH toob raportist välja, et toetused eraisikutelt ja ettevõtetelt võiks olla suurem. Rahvusvahelised toetused, kuid nende osakaal rahastuse osas ei ole väga suur ning paljudele jääb antud toetus kättesaadamatuks. Omatulu teenimine teenuste ja asjade müügist. MH rõhutab, et antud meetod võiks olla ka EPIKoja võrgustikuliikmete liikmemaksud.

Rahastusest veel toob MH välja, et sõltumine ühest rahastusallikatest ei taga organisatsiooni jätkusuutlikkus, oluline on sinna leida teisi allikaid juurde. MH rõhutab, et stabiilset ja mitmekesist sissetuleku baasi omavad eelkõige pikema tegutsemiskogemuse ning suurema.

Rahastamist mõjutavad tulevikutrendidest toob MH välja: trend 1: avaliku sektori ressursside vähenemine, sest riigikulutused suurenevad. Trend 2 teenuste osatähtsuse tõus – kopi slidedelt. Trend 3. Vabaihenduste rolli suurenemine (kopi slidedelt). Trend 4 sektorivaheliste erisuste vähenemine

Kaks võimalikku arengustsenaariumi: stsenaarium 1, mille kohaselt avalik sektor liigub n-ö kokkuhoiupoliitikale, st suunab vahendid peamiselt prioriteetsetesse valdkondadesse ning keskendub kulutõhususele. Stsenaarium 2 avalik sektor säilitab juhtrolli vabaihenduste finantseerimisel.

MH selgitab, et suure tõenäosusega kumbki stsenaarium täielikult ei realiseeru, pigem tekib kombineeritud versioon.

MH rõhuta, et raportit tasub kindlasti lugeda ning analüüsida oma organisatsiooni rahastusvõimalusi. Viide raportile leitav EPIKoja koduleheküljelt.

OTSUS: Võtta informatsioon teatavaks.

4. Muud küsimused

Monika Haukanõmm annab teada, et Eesti Töötukassa korraldab Rahvusraamatukogus töömessi, mis toimub 27.09.2013 kell 11.00-18.00. Koostöös Eesti Töötukassaga on EPIKoda messil oma lauaga esindatud ning kui liikmesorganisatsioonidest on keegi huvitatud osalemisest, saab seda teha koostöös EPIKojaga.

Lisaks toob MH välja, et EMSL suvekool toimub 6-8.09.2013 Roostal ning kutsub kõiki liikmesorganisatsioonide suvekoolis osalema.

Genadi Vaher andis teada, et Riigikontroll viib läbi auditit „Riigi asutatud sihtasutustele toetuste andmine ja nende sihipärane kasutamine“. Teiste asutuste kõrval olid selles auditeeritavateks ka Sotsiaalministeerium (toetuse andjana) ning SA Eesti Puuetega Inimeste Fond (toetuse saajana). Auditis uuritakse nii riigiasutustest toetuse andjate kui toetuse saajate tegevust, et hinnata, kas see on olnud piisav, et kindlustada toetuse sihipärane kasutamine. Audititoimingutes keskendutakse toetuste maksmise protsessi arusaadavusele ja läbipaistvusele, ministriumites ja toetuse saajate juures toetuste sihipärasuse kasutamise tagamiseks loodud kontrollisüsteemidele ning perioodil jaanuar 2012 kuni juuni 2013 antud toetuste kasutamise sihipärasusele. Kontrolli teostatakse EPIFondis, kuid allorganisatsioonides kontrolli ei teostata.

OTSUS: võtta informatsioon teadmiseks.

Koosolekut juhatas:
Monika Haukanõmm

Koosolekut protokollis:
Helen Kask